

UVODNA RIJEČ

Porodična medicina predstavlja temelj primarne zdravstvene zaštite i mjesto je prvog kontakta pojedinca sa sistemom zdravstvene zaštite. U svom vrlo složenom naučnom aspektu, porodična medicina kao akademska disciplina omogućava sveobuhvatnu i kontinuiranu zdravstvenu zaštitu i njegu svakom pojedincu, u kontekstu njegove porodice, društvene zajednice u kojoj živi i radi, a kojem treba medicinska pomoć, bez obzira na starosnu dob, pol, ili vrstu bolesti. Jedan od osnovnih načela porodične medicine, pored promocije zdravlja, jeste i prevencija bolesti, kao i rana identifikacija faktora rizika koji imaju direktan ili indirektan uticaj na patogenezu tih bolesti.

Unapređenje zdravlja, prevencija i kontrola hroničnih bolesti kod registrovane populacije u timu porodične medicine, specifičnost je koja karakteriše njihov svakodnevni rad sa građanima svih starosnih struktura. Tim porodične medicine je uključen u sve nivoe prevencije pacijenta, počevši od edukacije najmlađih u vrtićima i školama, preko edukacije pacijenta o faktorima rizika, načinu njihovog otklanjanja, te zdravstvena njega pacijenta oboljelih od hroničnih bolesti. Pružanje zdravstvene njege nije vezano isključivo za proces liječenja, tok bolest i njen ishod, već podrazumijeva i određene higijensko epidemiološke navike pacijenta, njegov stil života, psihosocijalno okruženje bolesnika, te promjene i probleme u vezi nastanka same bolesti, odnosno podrazumijeva rani skrining faktora koji predstavljaju rizik za razvoj bolesti.

Hronične nezarazne bolesti (bolesti kardiovaskularnog sistema, hipertenzija, dijabetes melitus, maligne bolesti i dr.) danas predstavljaju glavni uzrok smrti, obolijevanja stanovništva, a uzrok su i visokog stepena invaliditeta kod ljudi širom svijeta, što doprinosi direktnom povećanju troškova u zdravstvenom sektoru i opterećenja zdravstvenog sistema. Stoga su one značajan javno-zdravstveni problem sa kojim se suočavaju sve svjetske ekonomije, bez obzira na razvijenost. Program prevencije i kontrole masovnih nezaraznih bolesti, rano otkrivanje bolesti tj. redukcija faktora rizika za njihov nastanak, veoma je važan aspekt koji se realizuje kroz Nacionalne programe država, u cilju unapređenja i očuvanja zdravlja stanovništva.

Ekonomski razvoj savremenog svijeta je doprinio rastu društvenog i svakako individualnog standarda što je imalo za posljedicu porast zdravstvenog rizika i razvoj bolesti „savremenog svijeta“ koje ozbiljno utiču na stopu obolijevanja i umiranja. Cilj ove publikacije je upravo upoznavanje sa najznačajnijim hroničnim nezaraznim

bolestima, od kojih oboljeva veliki broj ljudi na planeti, faktorima rizika koji dovode do razvoja bolesti, te njihovoj kontroli i liječenju.

Nadam se da će ova naučna knjiga, koja je pisana na temelju brojne priznate domaće i svjetske literature, koristiti studentima medicinskih/ zdravstvenih nauka, kao i svim medicinskim profesionalcima, da steknu nova znanja i budu još bolji u svom radu, na dobrobit onih koji ih trebaju.

Autor

Prim. doc. dr sc. med. Radojka Bijelić